

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ioannis De Lvgo Hispalensis, Societatis Iesv, S. R. E. Tit.
S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales De Virtute Fidei Divinæ**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1656

V. An sint supernaturales apprehensiones præcedentes actum fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81031)

sicut etiam cognitio qua Angelus cognoscit euidenter Lazarum resurrexisse à mortuis, est præsuppositiue supernaturalis, quia non potuit esse in Angelo, nisi præcedente miraculo resurrectionis, quod superset vires naturæ: posita tamen resurrectione, debetur naturæ Angeli, quod viribus suis naturalibus cognoscere possit, hominem illum prius obiisse, & nunc iterum viuere atque ideo resurrexisse. Tales ergo sunt species relictæ ab actibus supernaturalibus, & memoria, qua illorum recordamur: nempe supernaturales solum præsuppositiue quatenus ad sui existentiam præsupponunt necessario aliquid supernaturale, sed tamen debentur naturæ intellectuali ex suppositione, quod sint in nobis actus supernaturales.

SECTIO V.

An sint supernaturales apprehensiones præcedentes actum fidei.

80 DE hoc disputat idem Granado tract. 9. disp. 5. & affirmat, eas apprehensiones debere esse supernaturales, sicut dixit etiam de speciebus, ut vidimus *sektionē præcedenti*, quod etiam de aliquibus saltem complexis docet Ripalda tom. 1. de ente supernaturali disp. 49. num. 5. & disp. 60. & quidem, ut ibi dixi, facilius id admitti posset de apprehensionibus, quam de speciebus, quia posset dici, habitum in infusum, eo ipso, quod habet virtutem producendi actum perfectum, & assensum circa aliquod obiectum, posse etiam producere actum minus perfectum circa idem obiectum, qualis est, simplex apprehensio, sicut in voluntate habitus in infusum charitatis, vel misericordiae, v.g. qui potest elicere actus absolutos, videtur posse etiam elicere simplices complacentias circa suum obiectum, quæ ratio non procedit in speciebus, ad quas producendas non datur habitus, sed hæ accipiuntur mediata, vel immediate ab obiectis.

81 Ceterum non video sufficiens fundamentum, quod cogat ad exigendam supernaturalitatem in his apprehensionibus, quæ præcedunt actum fidei: & aliunde non videntur multiplicandi actus supernaturales sine necessitate, ne paulatim omnes actus intellectus faciamus supernaturales, quatenus plurimi, & frequenter possunt saltem mediata deferuire ad actum supernaturalem. Quod periculum maximè virget ad hominem contra Granadum, qui ideo vult apprehensiones illas esse supernaturales, quia ad omne iudicium prærequiruntur apprehensiones, ergo ad iudicium supernaturale prærequiruntur apprehensiones supernaturales. Quod argumentum videtur probare multum, nimirum non solum de vltima apprehensione proximè præcedenti actum fidei, sed etiam de aliis apprehensionibus remotis: nam sicut assensus fidei prærequirit illam apprehensionem proximam repræsentantem sine assensu extrema, & connexionem inter illa, cui connexioni assentimur postea per actum fidei: ita apprehensio illa prærequirit alias apprehensiones præcedentes, sine quibus non possemus immediate habere apprehensionem illam vltimam: ergo sicut apprehensio vltima debet esse supernaturalis, quia prærequiritur ad actum fidei supernaturalem; ita apprehensione penultimæ erunt supernaturales,

quia præcedunt & prærequiruntur ad apprehensionem vltimam supernaturalem: vnde rursus idem argumentum fieri poterit de antepenultimis, & de aliis omnibus, donec perueniamus ad primam quæ oritur à specie accepta à sensibus, vel à phantasia, atque ita cognitiones omnes intellectuales, quibus percipimus concionatorem, & concionem integram, erunt supernaturales, quia ab iis saltem mediata procedit fides circa mysteria Euangelica, quæ proponit.

Vnde consequenter ad fundamentum illud, dicendum idem esset in materiis aliarum omnium virtutum, circa quas elicere possumus actus supernaturales, debere esse supernaturales apprehensiones omnes, & cognitiones etiam remotas deferuientes ad voluntatem supernaturalem, v.g. occurrit occasio dandi elemosynam indigenti, quod fieri potest cum merito, & per voluntatem supernaturalem, ut constat; quam voluntatem præcedit iudicium de honestate illius elemosynæ in his circumstantiis, quod iudicium est etiam supernaturale: vnde apprehensiones etiam vltimæ de illa honestate debent per te esse supernaturales: hæ autem apprehensiones supponunt necessario alias de indigentia pauperis, & de aliis circumstantiis, sine quibus apprehensionibus præcedentibus non potest haberi immediate illa vltima de honestate huius elemosynæ in his circumstantiis: illæ ergo erunt etiam supernaturales, quia deferuunt, & prærequiruntur ad illam aliam apprehensionem supernaturalem. Idemque dicendum erit de omnibus aliis apprehensionibus, quæ interueniunt in obiecto illo examinando, & percipiendo. Quia sicut apprehensio vltima proponit obiectum, circa quod feratur practicum iudicium de honestate elemosynæ hic & nunc; ita apprehensiones aliæ proponunt obiectum, circa quod ferantur apprehensiones subsequentes; vnde noticia indigentia proximi, & potestatis illi subueniendi, & aliarum circumstantiarum deberent esse supernaturales propter eandem rationem. Atque adeo ferè omnes notitiæ, quas accipimus, & apprehensiones in iis fundatæ deberent esse supernaturales, quia ferè omnes deferuire possunt saltem mediata, & remote ad aliquem actum virtutis, quem ea occasione circa obiectum aliquod possumus exercere, atque hac ratione maxima pars actuum nostri intellectus reduceretur ad ordinem supernaturalem, quod non debemus concedere, sed continere nos intra terminos debitos, eosque solum actus supernaturales concedere, ad quos dari habitus infusos colligimus ex Conciliis, & doctrina Patrum: habitum autem fidei solum scimus dari ad credendum, non verò ad audiendum, vel apprehendendum ea, quæ nobis dicuntur. Porro nullam esse necessitatem ponendi supernaturales eas apprehensiones, constabit ex solutione argumentorum.

82 Primo ergo arguitur, quia illustrationes prærequiritæ ad fidem sunt supernaturales, cum sint ex dono Spiritus sancti, ut colligitur ex Concilio Arausicano 2. cap. 7. dicente, *Hæretico falli spiritu eos, qui dicunt, posse hominem consensu prædicationi absque illuminatione, & inspiratione Spiritus sancti*. Eiusmodi autem illustrationes maiori ex parte sunt apprehensiones, imò actus iudicii non ita propriè dicitur illustrari; ergo apprehensiones, quibus Deus illuminat hominem ad credendum, sunt supernaturales. Re-

spondetur, illustrationes illas præcedere ante voluntatem credendi, post illam enim necessario consequitur assensus fidei à pia voluntate imperatus. Ante voluntatem verò credendi Deus illuminat hominem ad fidem, faciendo ut cognoscat credibilitatem mysteriorum, & obligationem illa credendi: quam obligationem, & credibilitatem cognoscimus euidenter per actum supernaturalem iudicii non liberum, sed necessarium, per quod homo verè illuminatur à Deo solo faciente actum illum in nobis, sine nobis, hoc est, sine nobis liberè concurrentibus: quæ enim maior illuminatio, quàm notitia euidentis de credibilitate, & obligatione credendi? quandiu verò homo non scit eam obligationem, & honestatem nondum censetur perfecte illuminatus, & posset dicere, se non habuisse lumen sufficiens, sed potius se ignorasse obligationem credendi: sufficit ergo, si iudicium illud euidentis credibilitatis sit supernaturale: licet apprehensiones præcedentes sint naturales; neque enim prærequisitum ad lumen mediātē, vel immediātē debet esse etiam supernaturale: sufficit, si lumen ipsum sit supernaturale.

84

Aduerte tamen, esse controuersiam inter Philosophos, an ad voluntatem, qua volumus bonum, prærequiratur semper iudicium de bonitate obiecti, an verò sufficiat apprehensio simplex, de quo fortasse dicemus *disp. 1. 1.* agentes de iudicio credibilitatis. Nunc autem semper loquimur ex suppositione, quod apprehensio sola non sufficiat sine iudicio consequenti. Nam, si supponas, quod sufficiat simplex apprehensio; tunc fatendum est, illam simplicem apprehensionem, quæ sufficiens erit proximè ad volendum credere, debere esse supernaturalem; erit enim talis illa apprehensio propter peculiarem suum modum tendendi, ut in ordine ad mouendam voluntatem æquiualeat iudicio; quare eadem argumenta, quæ probant, iudicium debere esse supernaturale, probabunt de apprehensione proximè præcedente ipsum iudicium, quæ æquiualeat iudicio in ordine ad voluntatem credendi. Loquendo verò, non de apprehensione ad iudicium credibilitatis, sed de apprehensione ad ipsum assensum fidei, quæ diuersa est, & diuersum obiectum habet, sicut diuersum est obiectum iudicii credibilitatis, & obiectum assensus fidei, hæc, inquam, apprehensio non est, cur sit supernaturalis: hæc enim non æquiualeat actui fidei, cum nec sit libera, sicut actus fidei, sed necessaria, nec per illam credamus Deo, sed solum apprehendamus obiectum credendum, quare ab illa non potest moueri voluntas completè, & proximè ad eos actus, ad quos debet moueri à fide, quia illa non est actus fidei, nec procedit à voluntate pia credendi, sed repetitur etiam in hæretico, qui habet omnia requisita ad credendum, inter quæ est illa apprehensio, & tamen non vult credere, nec credit ex defectu voluntatis debite.

85

Secundò arguunt, quia ad iudicium præcedunt aliquæ apprehensiones, ergo ad iudicium supernaturale præcedunt apprehensiones supernaturales. Respondetur negādo Consequentiam, quia ad apprehensionem etiam requiruntur species, & tamen illæ possunt esse naturales, ut vidimus *scilicet præcedenti*: & ad vltimam apprehensionem prærequiruntur etiam naturales, in quibus deuenitur ad aliquam naturalem, & saltem prærequiruntur etiam sensationes, & actus phantasie

ad quibus incipit cognitio fidei, & illa omnia sunt naturalia: nec etiam ratio cogens est ad ponendas apprehensiones in eodem ordine supernaturalitatis cum iudicio, quod ex illis sequitur.

Tertiò arguunt, quia conclusio supernaturalis exigit præmissas supernaturales, ergo & iudicium supernaturale exigit apprehensiones supernaturales, cum sit eadem omnino ratio. Respondetur distinguendo. Antecedens: exigit præmissam aliquam supernaturalem, concedo; exigit vtramque supernaturalem, nego: nam conclusio Theologica supernaturalis procedit ex via præmissæ naturali, ut *suprà* diximus; & tunc negatur Consequentia: nam iudicium supernaturale nullam apprehensionem supernaturalem prærequirit. Ratio autem, cur de facto non possit esse conclusio supernaturalis sine aliqua præmissa supernaturali, ea est, quia conclusio non potest de facto esse supernaturalis, nisi quando habet aliquod motiū, seu obiectum formale partiale, ad quod de facto attingendum datus est habitus infusus: non potest autem actus conclusionis habere eiusmodi obiectum formale, quin aliqua etiam ex præmissis idem obiectum formale habuerit; quare habitus infusus, qui respicit illud obiectum formale, non minùs concurret ad præmissam, quæ illud totaliter attingit, quàm ad actum conclusionis, qui illud attingit solum partialiter. Hinc est, quod de facto conclusio supernaturalis semper supponat præmissam aliquam supernaturalem. An verò de possibili dari poterit habitus infusus, qui ex se solum posset dicere actum conclusionis, non tamen circa præmissas, parum refert. Sufficit, quod ex hoc saltem capite non repugnaret, nec esset tunc inconueniens, quod ex præmissis naturalibus intellectus eleuentur tali habitu eliceret actus supernaturales circa conclusionem, cui tamen conclusioni non adhereret firmiùs, sicut de facto non adheret firmiùs conclusioni Theologicæ, quàm præmissæ naturali, ex qua infertur.

Vnde reddenda etiam est ratio, cur de facto fides, quando per discursum formalem ex veracitate, & reuelatione Dei infert assensum mysticè reuelari, præmittat etiam actus supernaturales circa præmissas, ut conclusio sit actus fidei supernaturalis, & non præmittat apprehensiones supernaturales. Ratio enim petenda est ex illis, quæ diximus *disp. 1. sect. 6.* vbi diximus, præmissas etiam circa veracitatem, & circa reuelationem Dei esse actus supernaturales elicitos ab eodem habitu fidei: quia habitus fidei infusus per se, & primariò ordinatur ad credendum Deo os eius auctoritatem, & testimonium, quare non magis per se ordinatur ad credenda mysteria, quàm ad veracitatem, & reuelationem, propter quæ creduntur mysteria; imò magis per se respicere debet obiectum formale, quàm materialia. Cum ergo non per accidens, sed per se in ipso actu conclusionis assentiatur veracitati, & reuelationi diuinæ, non est, cur seorsim non possit eidem assenti per actus etiam supernaturales. Sicut charitas infusa, quæ potest elicere dilectionem proximi propter Deum, potest etiam elicere actum dilectionis circa Deum solum, ex quo moueatur ad diligendum proximum. Ideo ergo actus fidei in discursu formali prærequirit vtramque præmissam supernaturalem, quia habitus infusus, à quo elicitur, non minùs per se ordinatur ad obiectum formale vtriusque præmissæ, quàm

ad obiectum materiale conclusionis, quare non est, cur non concurrat etiam ad actus circa præmissas. Vnde si aliquis vnico actu crederet obiectum re elatum simul propter motuum fidei, & propter motuum scientificum, prout diximus non repugnare *disput. 2. sect. 3.* & hoc fieret per discursum formalem; tunc actus conclusionis præsupponeret quatuor præmissas, & licet esset verè actus fidei, non tamen prærequireret omnes illas præmissas supernaturales, sed duas solas, quibus attingeretur motuum fidei, nempe veracitas & revelatio Dei: alia autem duæ præmissæ essent naturales; quia fides non ordinatur ad eorum motuum, & solum per accidens actus fidei attingeret illud propter concursum alia: præmissarum naturalium. Ha itaque rationes non procedunt in apprehensione præcedente, quæ licet attingat idem motuum formale, quod attingit iudicium subsequens; non tamen assentiendo, sed simpliciter proponendo, fides autem non datur ad proponendum, sed ad credendum, & assentiendum, quare habitus non debet extendi etiam ad apprehensiones, sicut extenditur ad præmissas, in quibus assentimur eidem obiecto formali.

Ultimò, & magis apparenter posset aliquis arguere, quia habitus infusi voluntatis non solum eliciunt absolutos, & perfectos circa sua obiecta, sed etiam actus imperfectos, & complacentias simplices supernaturales, quæ videntur esse gratiæ illæ, quæ dicuntur infundi à Spiritu sancto, & appellari solent *inspiraciones*. Videntur autem eodem modo se habere apprehensiones simplices in intellectu respectu assensus, & iudicii, sicut complacentiæ simplices in voluntate, respectu consensus & volitionis absolutæ: ergo sicut complacentiæ simplices eliciuntur ab eodem habitu infuso voluntatis, & sunt supernaturales; ita apprehensiones simplices circa obiectum iudicii erunt supernaturales, & eliciuntur ab eodem habitu infuso intellectuali.

Ad hoc tamen responderi potest, diuersam esse rationem de apprehensione, & de simplici complacentia; hæc enim verè est actus voluntatis amplectentis idem obiectum, & propter idem omnino obiectum formale; caret tamen libertate propter inaduertentiam ad difficultatem, vel malum, quod est in obiecto, vel etiam aliquando est libera sed non absoluta, sed affectus conditionatus: est tamen verè affectus ad illud bonum, & ideo non mirum, quod habitus, qui non respicit malum, sed bonum obiecti tanquam motuum adæquatum eliciat illos etiam actus, & effectus. Apprehensio verò simplex non est assensus intellectus, nec absolutus, nec sub conditione, nec liber, nec necessarius, quia per illam intellectus non consentit, nec affirmat obiectum, sed quasi audit solum, id quod sibi proponitur: quare habitus, qui est ad consentiendum intellectualiter, obiecto, non debet eo ipso extendi ad audiendum & apprehendendum id, quod ab obiecto proponitur. Adde, congruentiam maiorem fuisse, ut simplex complacentia esset supernaturalis, quam apprehensio, quia gratiæ præuenientes in voluntate non poterant consistere in affectu absoluto, & deliberato, cum hic non fiat in nobis sine nobis, sed accedente libertate nostra: oportebat ergo ipsas complacentias simplices, quæ præueniunt libertatem nostram, esse supernaturales, & dona solius Spiritus sancti. At verò in intellectu gratia præueniens ad fidem potest

esse ipsius iudicium credibilitatis supernaturalis, quod licet sit iudicium absolutum, est tamen necessarium, & ante omnem vsum libertatis, atque ideo fieri potest à Deo in nobis sine nobis. Denique ratio vniuersalis, & à priori, cur simplex complacentia debeat esse supernaturalis, ea est, quod sicut naturalis cognitio boni est principium sufficiens ad amorem naturalem illius, siue absolutum, siue conditionatum, & exigit concursum naturalem ad illum amorem; ita supernaturalis cognitio boni est de se principium sufficiens ad illud amandum siue affectu absoluto, siue conditionato supernaturali, & exigit concursum supernaturalē ad illum affectum: omnis enim potentia cognoscitiua exigit potentiam appetitiuam sibi proportionatam, & correspondentem; cum ergo bonum proponatur nobis per cognitionem supernaturalem, v. g. bonitas Dei per actum fidei illam proponentis, debet correspondere huic cognitioni supernaturali potentia appetitiua proportionata, & supernaturalis ad amandum illud bonum propositum, & debetur concursus ad amorem boni propositi per affectum proportionatum tali cognitioni, & per consequens per simplicem etiam complacentiam; quæ ex bono proposito oriri potest, & debet. Vnde cum ante simplicem complacentiam supponatur iam bonum diuinum v. g. cognitum cognitione supernaturali, non potest, nisi Deus deneger concursum supernaturalem, non oriri ex tali cognitione amor simplex seu complacentia etiam supernaturalis in bono proposito: quæ ratio non procedit in apprehensione simplici, ut constat.

DISPUTATIO X.

De voluntate necessaria ad credendum, & de eius supernaturalitate & libertate.

SECT. I. *Virum omnis fidei assensus necessario dependeat à voluntate.*

II. *Aliqua dubia circa voluntatem ad credendum requisitam.*

III. *An voluntas credendi debeat esse in sua entitate supernaturalis, & formaliter honesta.*

IV. *Virum omnes actus fidei sint meritorij.*

V. *An voluntas credendi possit esse mala saltem denominatiue, & extrinsecè ab alia voluntate mala imperante.*

DIXIMVS virtutem fidei in sua latitudine sumptam comprehendere non solum assensum intellectualem, sed etiam voluntatem piam credendi; quare postquam diximus de actu illo fidei, qui est in intellectu, oportet agere de eiusdem fidei actu, qui est in voluntate, & appellari solet actus piæ affectionis: de qua primò videndum erit, an necessariò requiratur; deinde qualis esse debeat.

SECTIO